

PARLAMENTNÍ
INSTITUT

Přehled aktualit v oblasti migrace

za období od 16. 10. do 31. 10. 2015

Mgr. Eva Tetourová
Ing. Mgr. Martin Kuta

POSLANECKÁ
SNĚMOVNA
PARLAMENTU
ČESKÉ REPUBLIKY

Obsah

EVROPSKÝ PARLAMENT	3
VNĚJŠÍ ROZMĚR	3
Společný akční plán EU – Turecko	3
Mimořádný summit EU k západobalkánské cestě	5
Finanční příspěvek UNHCR v Somálsku.....	6

EVROPSKÝ PARLAMENT

Ve dnech 26. až 29. října 2015 zasedalo plénium Evropského parlamentu ve Štrasburku. Předmětem jednání bylo mimo jiné i téma migrace, které bylo diskutováno v úterý 27. října v rámci bodu týkajícího se závěrů přijatých na zasedání Evropské rady dne 15. října 2015. Tento bod jako obvykle uvedl předseda Evropské rady Donald Tusk společně s předsedou Evropské komise (EK) Jeanem-Claudem Junckerem. Následná rozprava se věnovala především tématům přílivu uprchlíků po západobalkánské trase a zvláštnímu summitu k této otázce, který se uskutečnil 25. října v Bruselu z podnětu předsedy EK (viz níže), dále pak spolupráci s Tureckem, spolupráci s africkými zeměmi a připravované konferenci ve Valletě ve dnech 11. a 12. listopadu k tomuto tématu či další finanční pomoci na řešení stávající situace.

VNĚJŠÍ ROZMĚR

Společný akční plán EU – Turecko

Výstupem konference o západobalkánské migrační cestě, která proběhla 8. října v Lucemburku, byla nutnost výraznější spolupráce s Tureckem při zvládnání migračního toku běženců ze Sýrie.¹ Již v první polovině října proběhla setkání mezi vysokou představitelkou Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku Federicou Mogheriniovou a tureckým ministrem zahraničí Feridunem Sinirlioğluem.² Předmětem jednání byla situace v Sýrii a s tím spojený migrační tok do Evropy.

EK představila v druhé polovině října 2015 akční plán spolupráce s Tureckem.³ Kromě aktuálních výzev, které stojí před EU i Tureckem, je akční plán výsledkem snahy hlav států obnovit dialog se zemí, k čemuž představitelé členských států vyzvali v září letošního roku. Plán se skládá ze dvou částí;

- opatření reagující na příliv Syřanů do země,
- posílení spolupráce při řízení migračního toku ze země do států EU.

Opatření musejí být přijata zároveň v EU i Turecku. Za zavádění opatření je zodpovědná EK, vysoká představitelka a turecká vláda. Pokrok bude posuzovat nově založená pracovní skupina EU-Turecko k migraci.

EU a Turecko přijmou konkrétní **opatření reagující na vzrůstající počet syrských běženců**⁴ v Turecku.

Opatření, která přijme EU:

- Finanční podpora Turecku prostřednictvím změny alokovaných finančních prostředků v rámci nástrojů předvstupní pomoci (*Instrument for Pre-accession Assistance, IPA*)⁵;

¹ Přehled aktualit v oblasti migrace za období od 1. 10. do 15. 10. 2015, [ZDE](#).

² ESVČ: High Representative/Vice-President Federica Mogherini met with Turkish Foreign Minister Feridun Sinirlioğlu, 5. 10. 2015, [ZDE](#).

³ EK: EU-Turkey joint action plan, 15. 10. 2015, [ZDE](#).

⁴ Podle **údajů Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR)** dosáhl počet syrských běženců počtu 4,181 milionů lidí na začátku listopadu 2015, kteří byli registrováni UNHCR v sousedních státech.

UNHCR.org: Syria Regional Refugee Response – Regional Overview [cit. 3. 11. 2015]. Dostupný z WWW: [ZDE](#).

Na začátku října registrovalo UNHCR 2,072 milionů syrských běženců v Turecku. Kolem 53 % lidí z tohoto počtu tvořily děti.

UNHCR.org: Syria Regional Refugee Response – Turkey [cit. 3. 11. 2015]. Dostupný z WWW: [ZDE](#).

⁵ V letech 2014–2020 je pro Turecko vyhrazeno 4,4 mld. EUR v rámci nástrojů předvstupní pomoci.

identifikace cílů a projektů bude provedena společně s tureckými úřady; prioritní oblasti jsou humanitární pomoc, právní, administrativní a psychologická podpora běžencům, podpora komunitních center, podpora soběstačnosti a zapojení syrských běženců na trhu práce v Turecku a jejich začleňování do turecké společnosti. Nemenší pozornost bude věnována také vzdělávání dětí.

- Ve spolupráci s tureckými úřady dojde k okamžitému poskytnutí finančních prostředků na humanitární účely pro nejvíce postižené skupiny běženců.
- Za účelem účelného vynakládání finančních prostředků přijme EU společně s tureckými úřady společný postup posuzování potřeb syrských běženců, kteří požívají dočasné ochrany v Turecku, a hostitelských komunit.
- EU se dále zaměří na poskytnutí finanční pomoci Libanonu, Jordánsku a Iráku, kde se nacházejí další komunity syrských běženců. Tato podpora má za cíl především to, aby se tyto osoby nevydalaly na cestu do Turecka.
- Podpora současných programů přesídlení.

Opatření, která přijme Turecko:

- Přijetí potřebné legislativy o cizincích a mezinárodní ochraně.
- Registrace běženců za účelem sledování pohybu osob, monitorování a navržení funkčního systému řízení migrace.
- Pokračující úsilí zavést legislativní opatření, která umožní zapojení syrských běženců s dočasnou ochranou do ekonomiky a sociálního a vzdělávacího systému v zemi.
- Poskytnutí finanční pomoci těm nejvíce ohroženým.

Posilování **spolupráce EU a Turecka v předcházení neřízené migrace** se týká dialogu o liberalizaci vízového styku členských států s Tureckem a sjednání návratové dohody.

Opatření, která přijme EU:

- Zvýšení informačního povědomí o rizicích nelegální cesty do členských států EU.
- Podpora tureckým úřadům v boji proti síti převaděčů a obchodníků s lidmi, především posilování turecké pobřežní stráže a jejich strážních a sledovacích kapacit.
- Spolupráce s tureckou stranou při zajišťování organizovaných návratů a zavádění opatření pro úspěšnou reintegraci osob.
- Spolupráce v předcházení neřízené migrace a převaděčství lidí se zeměmi zapojenými do Partnerství hedvábné stezky o migraci (tzv. Budapešťský proces).⁶
- Vyslání styčného důstojníka agentury FRONTEX do Turecka pro zajištění vyšší míry spolupráce mezi tureckými úřady a agenturou FRONTEX; turecká strana také vyśle styčného důstojníka do agentury FRONTEX.
- Zvýšení finančních prostředků určených pro Turecko, aby zajistilo splnění podmínek dialogu vízové liberalizace, správného fungování azylové, migrační a vízové administrace a správy hranic.

Opatření, která přijme Turecko:

- Posilování sledovacích kapacit pobřežní stráže.

K prioritním sektorům viz EC.europa.eu: Turkey - financial assistance under IPA II [cit. 3. 11. 2015]. Dostupný z WWW: [ZDE](#).

⁶ Partnerství je zaměřeno na předcházení neřízené migrace a posilování administrace migrujících osob v Afghánistánu, Iráku a Pákistánu.

Budapestprocess.org: Support To The Silk Routes Partnership For Migration Under The Budapest Process [cit. 3. 11. 2015]. Dostupný z WWW: [ZDE](#).

- Posílení spolupráce s bulharskou a řeckou stranou při předcházení nelegální migrace a účinné zavedení již dříve sjednaných opatření mezi těmito třemi státy.
- Sjednání návratových dohod a navrácení těch osob, které nejsou v situaci vyžadující mezinárodní ochranu.
- Zrychlení azylové procedury a udělení statusu uprchlík osobám, které se v takové situaci nacházejí.
- Dodržování vízového režimu se zeměmi, které představují zdroj neřízené migrace do členských států EU.
- Pokračování boje proti síti organizovaného zločinu převaděčů lidí a sdílení informací s agenturami členských států a EU.
- Intenzivní spolupráce a výměna informací s agenturami v členských státech a agenturou FRONTEX a vyslání styčného důstojníka k agentuře Europol.

Mimořádný summit EU k západobalkánské cestě

Dne 25. října proběhlo setkání představitelů západobalkánských států (Albánie, Makedonie, Srbsko) a členských států EU (Rakousko, Chorvatsko, Bulharsko, Německo, Maďarsko, Řecko, Rumunsko, Slovinsko). Představitelé se sešli na pozvání předsedy EK Jean-Claude Junckera. Setkání navazovalo na konferenci o západobalkánské cestě. Výsledkem tohoto setkání je sedmnácti bodový akční plán spolupráce.⁷ Nejdůležitější body tohoto plánu jsou:

- Výměna informací mezi jednotlivými státy na pravidelné bázi a okamžité a neomezené podávání žádostí o podporu EU; výměna informací je důležitá také v případě sekundárního pohybu osob (v případě, že se osoby s priznanou dočasnou mezinárodní ochranou v jednotlivých státech rozhodnou pokračovat do dalších států).
- Materiální podpora osob v nouzi (běžencům), posílení přijímacích kapacit v Řecku⁸ a spolupráce s UNHCR, který by měl zajistit výstavbu dalších 50 tisíc míst pro běžence v západobalkánských státech.
- Registrace a administrace běženců a žadatelů o azyl, sběr otisků prstů a biometrických údajů, výměna těchto údajů. Státy v tomto regionu také budou spolupracovat s EK a agenturou FRONTEX při sjednávání návratových dohod s Afghánistánem, Bangladéš a Pákistánem. EK dále zahájí sjednávání návratových dohod s relevantními státy.
- Ochrana a administrace hranic podle jednotlivých dvoustranných smluv a akčních plánů:
 - zavedení opatření akčního plánu EU-Turecko v oblasti ochrany hranic;
 - naplnění návratových dohod mezi EU a Tureckem;
 - rozšíření společné operace Poseidon v Řecku;
 - posílení podpory agentury FRONTEX na bulharsko-tureckých hranicích;
 - posílení přeshraniční spolupráce mezi Makedonií a Řeckem;
 - posílení činnosti agentury FRONTEX na chorvatsko-srbské hranici;
 - vyslání policejních důstojníků do Slovinska na krátkodobou výpomoc;

⁷ Prohlášení představitelů zúčastněných států viz EC.europa.eu: Leaders' Meeting on refugee flows along the Western Balkans Route, Leaders' Statement, [ZDE](#).

⁸ Dne 26. října Chorvatsko aktivovalo mechanismus civilní ochrany za účelem zajištění dostatečného množství zimních stanů, lůžek, dek, matrací a sanitárního zařízení. EK také ve stejný den zvýšila finanční pomoc Řecku z Azylového, migračního a integračního fondu (AMIF) o dalších 5,9 milionů EUR.
Europa.eu: Progress following Western Balkans Route Leaders' Meeting, 27. 10. 2015, [ZDE](#).

- posílení agentury FRONTEX, její západobalkánské analytické sekce;
- využívání Pohraničních jednotek rychlé reakce (RABIT)⁹;
- použití možnosti zabránění vstupu osob, které nehodlají požádat o mezinárodní ochranu.
- Zvýšení společného úsilí agentur FRONTEX, Europol a Interpol v boji proti sítím převaděčů a obchodníků s lidmi.
- Informování běženců o jejich právech, povinnostech a současných procedurách žádostí o mezinárodní ochranu a jejím posuzování. Součástí tohoto opatření má být také informační kampaň o rizicích nelegální migrace, aby se osoby neuchylovaly k využívání služeb převaděčů.
- Každý týden bude posuzováno zavádění a plnění sjednaných opatření. Tento monitoring bude provádět EK společně s národními kontaktními body.

Finanční příspěvek pro UNHCR v Somálsku

Dne 21. října proběhla v Bruselu mezinárodní dárcovská konference pro běžence ze Somálska.¹⁰ Vysoká představitelka Mogheriniová na této konferenci uvedla, že EU přispěje 60 miliony EUR, 50 milionů EUR bude poskytnuto na reintegraci vysídlených běženců a jejich návrat z hostitelských zemí (Keňa a Jemen). Dalších 10 milionů EUR bude poskytnuto těm Somálcům v severní Keni, kteří se nemohou navrátit zpět.¹¹

⁹ Eur-lex.europa.eu: Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 863/2007 ze dne 11. července 2007, kterým se zřizuje mechanismus pro vytvoření pohraničních jednotek rychlé reakce a kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 2007/2004, pokud se jedná o tento mechanismus a o pravomoci a úkoly vyslaných příslušníků, 31. 7. 2007, [ZDE](#).

¹⁰ Somálsko sužuje ozbrojený střet vlády s islamistickou skupinou Al-Shabaab. Viz Přehled SZBP říjen 2014, s. 14, [ZDE](#).

Důvodem uspořádání této dárcovské konference je počet Somálců, kteří jsou vnitřně vysídlení či se vydávají na cestu do Evropy přes Středozemní moře. Podle údajů UNHCR se 82 % Somálců chce navrátit zpět do země původu. V loňském roce byl spuštěn program dobrovolných návratů pod záštitou Keni, Somálska a UNHCR do Somálska či přesídlení do bezpečnějších částí země.

UNHCR.org: Ministerial Pledging Conference on Somali Refugees. Opening Statement by António Guterres United Nations High Commissioner for Refugees. Brussels, 21 October 2015, 21. 10. 2015, [ZDE](#).

¹¹ ESVC: Remarks by High Representative/Vice-President Federica Mogherini at the press conference of the Ministerial Pledging Conference on Somali Refugees, 21. 10. 2015, [ZDE](#).